

חולין פרק י הזרוע והלחיים דף קלא

ולאלמנה", וגם בעל הבית עני חייב לתת שהוקש מהמילה 'לגר' למצוות לקט. שאר מתנות כגון זרוע לחיים וקבה אין מוציאים מכהן לכהן ומלוי ללוי, ומשמע שמוציאים מלוי לכהן משום שהלוויים חייבים במתנות כהונה ונקראו 'עם' ולא כשיטת רב לעיל, הגמ' דוחה שייתכן שאין הכוונה לזרוע לחיים וקיבה עצמם אלא 'כגון' כלומר לראשית הגז שלויים חייבים לתת לכהנים.

בברייתא כתוב זה הכלל כל דבר שהוא אסור לזרים כגון תרומה וחלה ומוציאים מלויים לתת לכהנים, וכל דבר שאינו קדוש כגון זרוע לחיים וקיבה אין מוציאים מידם, ומוכח שלויים לא נקראו 'עם' ופטורים ממתנות כהונה, דוחה הגמ' שהכוונה 'כגון' למעשר ראשון לאחר שקנס עזרא שישראלים לא יתנו ללויים אלא לכהנים אבל אין מוציאים מלויים לכהנים.

בברייתא כתוב בפירוש לא כדעת רב שהשוחט לכהן ולעכו"ם פטור ממתנות כהונה, אבל השוחט ללוי ולישראל חייב.

בברייתא נוספת נחלקו התנאים שכתוב בעבודת יום הכיפורים "וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר" ולמדו שמכפר על טומאה בקודש הקדשים, ובהיכל, ובמזבח, ובעזרות, ועל כהנים, וישראלים, ונחלקו במילה 'יכפר' האם מרבה לויים משום שלא כלולים במילה 'עם' או שלויים כלולים במילה 'עם' והמילה 'יכפר' מרבה עבדים כנעניים.

מעשה בבן שבט לוי שהיה חוטף מתנות כהונה זרוע לחיים וקיבה מילדים המוליכים אותם לכהן, אמר רב לא מספיק זה שאנחנו לא מכריחים את הלוי לתת מתנות מבהמה שהוא שוחט אלא שהוא מוסיף וחוטף של אחרים, והסיבה שרק לא הכריח לויים לתת מתנות שכתוב "וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם.. ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקבה" ומשמע שרק ה'עם' נותן לכהנים והסתפק רב האם לויים נקראים עם וחייבים במתנות או לא.

בברייתא כתוב שיש 4 סוגי מתנות שעניים לוקחים בכרם והם א. פרט, ענבים בודדים שנופלים בבציר שכתוב "ופרט כרמך לא תלקט" ב. עוללות, אשכול חסר שאין בו ענבים רצופות שכתוב "וכרמך לא תעולל" ג. שכחה אם שכח בסוף הבציר ערמה קטנה של פירות או אשכולות שלא קטף שכתוב "אחריך" שמשמע שכחה, ד. פאה שצריך להשאיר בקצה הכרם שהוקש לזיתים שכתוב בהם "כי תחבוט זיתך לא תפאר אחריך". בתבואה יש 3 מתנות א. לקט, שיבולים בודדות שנפלו שכתוב "ולקט קצירך לא תלקט" ב. שכחה, אם שכח שיבולים או עומרים שכתוב "ושכחת עומר בשדה לא תשוב לקחתו" ג. פאה, בקצה השדה שכתוב "לא תכלה פאת שרך". באילנות יש 2 מתנות א. שכחה, שהוקש לכרם מהמילה 'אחריך' ב. פאה, שכתוב "לא תפאר אחריך". בכולם אין בהם טובת הנאה לבעלים אלא משאיר בשדה וכל עני שרוצה יכול לקחת שכתוב בהם לשון 'עזיבה', ואפילו אם בעל השדה עני חייב להשאירם לאחרים שכתוב "לא תלקט לעני ולגר". מעשר עני בחורף שבעל הבית מכניס לתוך ביתו יש לבעלים טובת הנאה לתת לאיזה עני שירצה שכתוב לשון 'נתינה' בפסוק "ונתת ללוי לגר ליתום